Druhý kronikář

Bohumil Kapitan

nar. 13 června 1898 v Chýšuí, vychodil
ob. šk. v Chýšuí a měšťanskou školu ve Velvarech
V. oddílem 1916 vyučil se zedníkem
a ještě téhož měsíce byl odveden a 11 května
1916 star necelých 18 roků nastoupil
k pplk. 28 do Bruku / Mur. ve Štýrsky.
Po 6 týdenním výcviku odjel na Italskou
frontu a po vyhlášení války s Rumunskem
byl přeložen k Dom. pl. č. 9. Chlumčanech
Na frontě Rumunské pobyl až do stat. převratu
za 29 měsíců vojenské služby byl 27 měsíců ve
frontě u těžkých kulomětů, v r. 1919 zúčastnil
se osvob. akce na Slovensku kde pobyl 4 měs.
v srpnu 1920 byl povýšen na desátníka čs. armády
a v lednu 1921 byl propuštěn po 5 tiletém
vojanění na Králové dovolenou.

fot.

1928.

Leden prochází velice klidně při mírných
mrazích a s dosti sněhem.
Únor byl velice mírný a v březnu při obstojném
počasí počínají polní práce.
Duben jest dosti deštivý naprečtěno srážek 91%.
Jako předešlá léta tak i letos pracuje veš-
kerý stavební ruch a zedníci zdejší obce
rozjíždějí se po práci až do Prahy.
Plat zednický pohyboval se od Kč 5— 6·50
i více a plat dělníka u zedníků od Kč 3·50—
4·50 a nebylo zde vzácností, že když z rodiny
jezdili za prací do Prahy 3 členové, tak
přinášeli domů také až 1000 Kč týdně.
Dne 22 - 28 dubna veliké lijáky při nichž
stoupá voda v Červeném potoku a zátopa
způsobuje velké škody na lukách a na
„meristuzí"
Květen mírný při krásném počasí, vodních
srážek 32·6.
Dne 16 června začínají u nás žně, hrozí se žita
u hostela. Vodních srážek naprečtěno 34%
Úroda v letošním roce jest pěkná, žně
minuly klidným tempem, začíná se ovati
a zmuu sítí ozimy vítr fouká a přichá-
zí pomalu podzim.

Dne 28 října pořádala zdejší škola oficielní slavnost, za účasti občanstva desetileté trvání Republiky československé. V významu památného 28 října a o jubileu tomto promluvil řídící uč. Jos. Martůnek.

Dne 13tého listopadu slaví se jako každoročně obvyklé posvícení a občané mající všechnu polní práci odbytu, oddávají se posvícenskému zdanému veselí.

Dne 13 prosince raněn byl mrtvicí ve Velvarech občan Chrázský Václav Hodrle když odcházel od lékařské prohlídky. Byl dlouholetým zaměstnancem cukrovaru ve Velvarech. Přečkal o rok svého nejstaršího syna Josefa. Pohřeb vykonán na katolický hřbitov za účasti všeho občanstva z Chrzína a okolí.

Téhož dne, dokonal svůj život po několik roku trvající nemoci Alois Strap, strážník obce zdejší. Tuto službu zastával po dobu 24. roků a v jeho období služebním nenastalo se nikdy žádných závad bezpečnostních. Byl všeobecně vážen pro svou dobrou a milou povahu a na důkaz toho byl pohřben za veliké účasti občanstva, sboru hasičského a kolegů strážníků z celého okresu na katolický hřbitov.

Zima začíná silnými mrazi 15 až 18°. Celý rok minul zcela klidně žádných zvláštních událostí se nepřihodilo.

1929

Leden přichází s velikými mrazy 10° až 40°. Není paměti člověka tak kruté zimy jako roku letošního. Dle záznamů byly podobné as 3. mrazy před 153. roky a hned zase nastala obleva kdežto letošního roku mrzlo stále a sníh ve výši 40 cm. ležel přes dva měsíce. Největší mráz v naší obci byl z 10 na 11. února a to, 39° C. Největší pak mráz v Čechách a v celé střední Evropě byl v Českých Budějovicích a to 44° C. Mnoho ptactva zmrzlo a zajíci běhali až do vesnic hledati si potravu a lidé je bral do úkrytů a krmili jim poskytovali. Mnoho brambor ve sklepích zmrzlo a čeho škoda nejvíce, všechno ovocné stromoví! Z naší obci zmrzlo na 3.000 stromů. Škoda těch krásných sadů a alejí, ani za 50 roků snad zde podobných nebude. Téměř v každé rodině jevil se veliký nedostatek uhlí a topilo se všeobecně dřívím. I na zdejší škole muselo pro nedostatek uhlí býti zastaveno vyučování. Doprava po silnicích byla znemožněna následkem závějí místy až 1½ m. Střechy se prohýbaly pod tíží sněhu a tento musel býti odstraňován.

Odklizení sněhu 24/2 1929 ze střechy statku a kolny u Kostelníků č. 15

Připojená foto potvrzuje pravdivost této události. Na obrázku jsou vyfotografováni: zleva: kočí Alois, rolník František Mísařka, jeho dcera Anna, jeho syn František, a kočí Vašo Křiener," foto pořídil fotoamatér p. učitel Dvořák, který toho roku na zdejší škole působil.

16. března zemřel syn Boh. Lipery hostinského Bohumil ve stáří 4. měs. a pochován jest na zdejším hřbitově. Boh. Lipera, hostinský koupil hostinec od Josefa Novotného.

Úmrtí:

21. března zemřel Jaromír Kořán syn Anny Hroudové ve stáří 3 měs.

25. března zemřela Anna Kohářová manželka obchodníka v čís. pop. 28, ve stáří 50. let po těžké nemoci. Zanechala dva hochy. Pochována jest na zdejším hřbitově. Když už zde se zmiňuji o č. p. 28, domek tento byl koupen Josefem Kohářem od pí Kořánové, vdově po otcem

Matěji Kořánu a zřídil vněm obchod smíšený.
Pí. Kořánová se odstěhovala ku své dceři do Nelahozevsi.

Duben.

Hospodáři procházejí svými pozemky a prohlížejí stav ozimů a sadů po kruté zimě a schledávají, že známky kruté zimy jeví se nejvíce na stromoví, aniž by ublížily ozimu.

Květen.

Stromy začínají se zelenat, ale rychle chřadnou a odumírají, tak, že v naší obci veškeré sady jsou zničeny. Celková ztráta stromů jeví se v naší obci takto: u třešní 800 kusů u višní 40 kusů, jabloní 700 kusů, hrušní 60, švestek 1000 kusů, slив 20 kusů a několik ořechů.

Celkem zhynulo asi 2.630 stromů.

Z celé republiky zhynulo kol 7.5. miliomu stromů.

11. července zemřela pí. Ludmila Piskačková, soukromnice, vdova po Jos. Piskáčkovi rolníku č.p. 16, t.č. v Praze u své dcery L. Perlíkové, odkud byla převezena do naší obce a za velké účasti pohřbena na zdejším hřbitově.

Žně míjejí klidným tempem a výnos je průměrný.

15 ~~října~~ září odchází ze zdejší školy zasloužilý

učitel Karel Kholmus, který byl jmenován obb. učitelem v Kralupech n/Vl. Jmenovaný byl dlouholetým členem obecního zastupitelstva a jeho jména bylo známo široko na Velvarsko - Kralupsku a i v okresech okolních jako redaktora a vydavatele krajinského časopisu „Rodné brázdy", který později zanikl. Za jeho působení stala se tolejší obec hodně známou jako politická výspa. Hrával rád divadlo a působil jako režisér v domácím divadelním kroužku. Byl též nadaným hudebníkem.

Úmrtí

30. září zemřela Barbora Pařízková, vdova po Františku Pařízkovi bývalém kováři. Její život byl trpký pro samé obtíže rodinné. Pochována na zdejším hřbitově.

16. října zemřela Marie Novotná matka Marie Jarošové manž. Jana Jaroše malorolníka z č. p. 15. Pochována byla na zdejším hřbitově.

Týž den odchází na zdravotní dovolenou pan řídící učitel Josef Martínek a zatímní správu školy převzal uč. Jan Dvořák.

27. října byly vykonány volby do senátu a poslanecké sněmovny.

2. listopadu zemřela Rozárie Efflerová vdova po Josefu Efflerovi hostinském č.p. 14. a pochována za účasti občanstva a sboru hasičského na zdejším hřbitově.

13. list. odbývalo se obvyklé posvícení.

22. prosince konala osvětová komise za účasti školy vánoční nadílku u „Efflerů."
Všechny dítky byly podděleny dárky.
Měsíci prosinci byla zima mírná, sněhu málo.

1930.

Leden oproti roku minulému byl mnohem příznivější.
Jako každoročně, tak i letos konán tradiční hasičský ples, který staří pracovníci hasičů i smlastými dodrželi až do rána bílého...

Únor jest dosti mírný. Mnoho ještě zbylých stromů loňskou katastrofou postižených se vykopává.
4 března ku poctě narozenin presidenta repub. T. G. Masaryka sehráno bylo zdejšími ochotníky div. hra „Na polském zámku" která ukončena živým obrazem „Hold presidentu Masarykovi".
Účinkovali vněm: Šnýdr Jaroslav (režisér) O. Růžnec, A. Hašánek, J. Němák z Ubů, uč. Slavíček, R. Pařízková, Věra a Anna Kočová, M. Stropová a legionáři: Josef Král, Václav Ekhard, Antonín Srb z Ubů.
Pocta zakončena státní hymnou.

Úmrtí. 26 března zemřela Anna Škabradová, vdova, č.čís. p. 41. Zesnulá byla porodní asistentkou a mnoha občanům pomohla na svět.
Za hojné účasti pochována na zdejším hřbitově. Dožila se 72. let.

Dne 30 března zemřela Rozálie Krienerová domkářka, manželka Františka Krienera. Po delší nemoci zemřela ve stáří 59 roků a pochována na zdejším hřbitově.

Duben.

Z tomto měsíci přistěhoval se do statku p. J. Srbka, p. Jos. Klapka rolník z Bubovic u Berouna jako nájemce celé usedlosti ve výměře 126 korců kteréžto pozemky byly drobně rozpachtovány občanům Chrčínským a Budihostickým.

Nájemné činí 160 kg pšenice z 1. korce. Cena 1 q. pšenice pohybuje se mezi 160 – 180 Kč.

Květen:

Znařízení vlády bylo provedeno sčítání zemědělských závodů po celé republice. Celková výměra zdejší obce byla: 871 ha. 64 arů. Na ornou půdu připadá: 615 ha. 74 arů, na louky 59 ha na zahrady 3 ha 83 arů, na lesní půdu 45 arů, na parky 69 arů, zastavěná plocha 877 arů. Z toho bylo osetO pšenicí: 100 ha. 31 arů, žita 53 ha, 81 arů, ječmene 124 ha. 53 arů, ~~že~~ ovsem 22 ha. 38 a., fazole 42 arů, hrách 75 arů, čočka 7 arů, viker 1 ha. 20 a. bob 1 ha 73 arů, směska 3 ha. 99 a. mák 1·13 ha. hořčice 51 arů, chmel 3·93 ha. kmín 4 arů. brambor ranných 94 arů, zimních 36·21 ha., cukrovka 138 ha., krmné řepy 5 ha. krmné mrkve 2·30 ha, zelí 6 arů, kapusta 5 arů,

květák 5 arů, okurky 5 arů, cvrkly 6 arů, petrželi 4 ary, cibule 18 arů, česnek 14 arů, pícniny 41 ha.; Takový byl stav ku dni 27/6 30. (Ze zápisku sčítacího komisaře).

Úmrtí

Dne 18. června zemřel Ant. Žábranský, rolník čp. 26 po vleklé nemoci ve věku 59 roků. Hospodařil na své rodné chalupě od mládí. Byl členem obecního zastupitelstva a sboru dobr. hasičů již jej též na poslední cestě doprovodili. Manželka jeho za krátkou dobu usedlost prodala Miroslavu Piskáčkovi rodáku zdejšímu z čp. 16. t. č. nájemci známé pražské hospody „Bouda" v Celetné ul. za 110.000 Kč. a odstěhovala se ku své sestře do Neratovic. Na chalupě nyní hospodaří švagr majitelův Bedřich Růženec.

Dnem 1. července odchází do výslužby Josef Martínek, řídící učitel z Chrčína. Působil na zdejší škole po dobu 27. roků jako učitel a od roku 1919 jako správce školy. Jak u zdejšího tak i u vrkolního občanstva byl velice oblíben pro dobrou, milou a nenáročnou povahu. Rád s občany při šlence piva pobesedoval a vesel byl. Všechno občanstvo a sbor hasičský jehož byl starostou, budou jej dlouho vzpomínati. Odstěhoval se s rodinou do Lobečku – Ždalupy.

Sklizňový výnos letošního roku jest: pšenice 7–9 q, žito 4–6 q, ječmen 6–8 q, oves 5–6 q na 1 kor.

28. října jako každoročně, pořádala správa školy za účasti občanstva oslavu samostatnosti.

Posvícení minulo klidně jakož i celý listopad.

Prosinec přichází s mírnými mrazíky.
21. pros. byla uspořádána vánoční nadílka pro školní dítky v hostinci u Effleru za účasti učitelského sboru a pí. Jakšové manž. nájemce zdejšího mlýna, která zpěvy doprovázela na klavír. Program při nadílce pořádaný se velice líbil.

Dne zemřel Josef Moldán farář zdejší v nemocnici u Milosrdných Bratří v Praze a byl k poslednímu odpočinku převezen do své rodné obce na Šumavě. Ze zdejší obce působil 18 roků. Byl povahy tiché a klidné.
Čest budiž jeho památce.

1931

Leden prošel při mírné zimě zcela hladce.

Úmrtí

11. února zemřela Božena Makovcová, svobod. ve stáří 26. roků. Po trpné, vleklé nemoci opustila truchlící rodiče a sourozence a za doprovodu družiček, mládenců a občanstva pochována na zdejším hřbitově. Byla dcerou zdejšího hrobníka.

21. března zemřel Antonín Pokorný, kolovrátkář, ve stáří 65 roků neživ nově postaveného domku. Jeho život byl vystřídán – dobrým i zlým. Provozoval obchod se starým železem a hadry a byl znám na celém podbřeznicku pod přezdívkou „Fondo litina". Poměry jeho se měnily stále k horšímu čímž trpěl i jeho kůň „Šemíka" který nakonec – zašel hlady! Jiného si koupiti nemohl a musel se svojí ženou tahati kára (byl to vlastně předek od vozu) sám. Poslední dobu svého života nemoha následkem nemoci již dobře choditi, sedal si též na kára a žena jej tahala. Na konec mu jeho živnost zcela upadla a ku konci svého života chodil s kolovrátkem. Jarní práce začínají v plném tempu, počasí jest příznivé, takže bylo vše v čas zaseto. Za připomenutí zde stojí, že poměry pracovní již od roku 1930

se hoří, projevuje se ochabnutí stavebního ruchu následkem toho řemeslníci mají méně práce a mezi sezonním dělnictvem projevuje se částečná nezaměstnanost.

Dne 1. července nastoupil místo řídícího učitele p. Josef Zaníček nar 18/VIII 1883 v Praze.
Za kostelem v žižinách již jsou pokoseny žita a za několik dní začnou pravděpodobně žně na všech stranách.

Září. Žně roku letošního jsou za příznivého počasí odbyty. Z výnos jejich po 1. korci byl následující: ječmen 6-9 q, pšenice 6-9 q, žito 4-5 q, oves 4-6 q. Ceny: žito 115 Kč, ječmen 130 Kč, pšenice 166 Kč, oves 110 Kč. Časté výdatné deště přivodily, že se směska sklízela až ku konci září.
Říjen. Oslava 28 října ve škole při níž vecně promluvil p. uč. Krtil.

Listopad. Po čtyřletém období konány byly dne 11. t. měs. volby do obcí a jelikož na tyž den připadá posvícení bylo nutno toto podle zákona odložiti.
Kandidovali tyto strany:

soc. demokraté — 86 hlasů — 4 mandáty
občanská Budihostice 88 " 4 "
nár. socialisté — 55 " 3 "
obč. Chrám — 53 " 3 "
obč. Chrám — 26 " 1
308 hlasů, 15 mandátů

Dne 28. list. provedena volba starosty a a zvolen p. Josef Štrop nejmladší člen zastupitelstva, čítajíc teprve 30 let.

Dne 15 t. měs. převzal po svém otci, František Misterka mladší, hospodářství v č. p. 15.
Dne 3. t. měs. zemřela Jeronika Šimková manželka okres. cestáře Jana Šimka.
Po dlouholeté nemoci dostupila žena tichá a nenáročná.
Za účasti občanstva a hasičů pohřbena na zdejším hřbitově.

Zima ohlásila se kolem 20 prosince mírným mrazíkem a provázkem sněhovým, který potrval až do konce roku.

Dne 12 července t.r. zemřel v Budihosticích Josef Smetana řídící učitel v.v. ve stáří 73. roků.
Působil na zdejší škole 35 roků (od r. 1884 — 1919.)

Vychoval 2 generace a byl všeobecně oblíben.
Na poslední cestě na hranice Budihostického katastru jej doprovodil sbor dobr. hasičů a občanstvo zdejší a okolní. Za obec se s ním rozloučil Fr. Mistrka starší, za učitelský sbor řid. uč. Vaneček, který tklivým proslovem ocenil jeho zásluhy. Zesnulý byl 16/7. v Praze zpopelněn a urna uložena do pomníku rodiny Ezrovi na hřbitově zdejším.

Dne 21 června konal náš sbor dobr. hasičů slavnost, na počest 25ti trvání sboru.
Pořad:
O 8 h. ranní navštívila 7.členná skupina hroby zemřelých hasičů na obou hřbitovech.
Odpoledne průvod obcí od mostu ku pomníku padlých kde promluvil uč. M. Náprawník ze Sazené za mrtvé vojáky hasiče.
Od pomníku odchod na dvůr „u Efflera", kde provedeno pěkné cvičení žáků, žákyň, žen a mužů pod vedením br. Jar. Snýdra.
O 4té h. odp. nastupují staří hasiči a starosta župy br. A. Fiala po krásných slovech odevzdal diplomy za 25ti letou činnost následujícím:
Jos. Martínkovi, Fr. Mistrkovi st., Ant. Langrovi, Ant. Kapitánovi, Fr. Makovcovi, Ad. Makovcovi, Janu Šimlovi, Jos. Ekhardovi.

Po zazdání diplomů zahrála hudba státní hymny.
Dne 12 května vypukl o 2hé hodině noční oheň v domě Aloisie Kriegerové. Při vynášení nábytku byli pranění zřítivším se štítem členové místního hasič. sboru, František Šrop, který byl zraněn na hlavě a Oldřich Linhart, jemuž byla přerážena noha. Oba ošetřil přivolaný lékař Dr. Pavlík z Telnar. Škoda hmotná nebyla velká jelikož domek byl na spadnutí a krytá pojištěním.

Tyto poznámky byly následkem přehlednutí v poznámkách uvedeny po uzávěrce roku.